Painos on nyt 7,339

This issue of the Toveritar contains no articles such as require an affirmed translation according to Act of Oct. 15th, 1917.

# TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 2 TIISTAINA, TAMMIK. 8 P. — TUESDAY, JAN. 8, 1918—Kahdeksas vuosikerta.

## Pieni yhteiskunnan uhri

Kirj. Mari Haapala.

Hän oli vielä niin pieni, vasta äsken syntynyt lapsi, ja hän ei ollut suinkaan syypää kohtaloonsa enempää kuin syntymäänsä ja kuolemaansakaan. Hänen murhenäytelmänsä esitettiin Marquetissa, Michiganissa.

Tuossa kaupungissa oli muuan tyttö, joka oli moraalisesti rappeutunut. Hän oli raskaana, ja kun synnyttämisen aika tuli, meni hän kaupungin laidassa olevaan köyhäintaloon (poor farm) synnyttämään. Kaksi viikkoa synnytyksen jälkeen oli hän niin terve, että hän kykeni lähtemään sieltä, mutta hän jätti lapsensa sinne hoidettavaksi.

Siitä hetkestä, kun tuo äiti jätti lapsensa, alkoivat tuon pienen uhrin kärsimykset. Häntä ei hoidettu nimeksikään. Hänen annettiin itkeä, itkeä kunnes siihen nukkui, ei nostettu, ei käännetty, ei kuivattu, vaan annettiin maata märässä ja liassa siksi kunnes hän elävältä mätäni. Hän ei saanut kylliksi ravintoa, ja hän sanalla sanoen tapettiin kiduttamalla.

Tämä kaamea tapaus ei olisi tullut koskaan julkisuuteen, mutta tuolla köyhäintalolla sattui olemaan palveluksessa kaksi suomalaista tyttöä. He kuuluivat s. s. osastoon ja kävivät usein osaston haalilla. He kertoivat tuosta lapsesta. Joukko osaston naisia päätti käydä tutkimassa asiaa. Kun he saapuivat köyhäintalolle, ei emäntä suostunut näyttämään lasta. Mutta rohkein joukosta sanoi: "Me emme poistu, ennenkuin olemme nähneet lapsen." Emännän täytyi suostua ja hän vei heidät lapsen luokse. Siellä heille näytettiin — sanoisiko — kummallinen äky.

Siinä makasi tuo lapsi, joka oli saanut niin paljon kärsiä ravinnon ja hoidon puutetta. Laiha ja kelmeä se oli, sinervä nahka luitten päällä. Laiha ja kelmeä se oli, sinervä nahka luitten päällä. Kun he käänsivät lasta, näkivät he, että koko takapuoli oli mädännyt. Mutta lapsi ei itkenyt, ei valittanut. Se vain makasi jäykkänä ja hiljaa. Ei tiedä, oliko se jollain lääkkeellä huumattu tai olivatko suuret kärsimykset tehneet sen tunnottomaksi. Niiden pienten silmien katse oli niin kumma, ne kat-

(Jatkoa toisella sivulla)

## Sosialistinen teatteri ja työläisnäyttelijä

(Jatk.)

**Näyttelijät.**

Näyttelijäin puute ei poistu ollenkaan ellei näytelijäin kehittämiselle anneta suurempaa huomiota yleisön sekä näyttelijäin itsensä taholta.

Jos me sosialistisessa liikkeessä panisimme näyttelijäin ja näytelmäseurojen johtajien kehittämiselle kolmannen osankaan siitä huomiosta, mitä me panemme agitaattorien, sanomalehtimiesalkujen ja muiden toimihenkilöiden kehittämiselle, meillä voisi olla loistavia näytelijäneroja. Mutta me emme ole panneet sille mitään huomiota, vaikka suomalaisessa sosialistisessa liikkeessä näytelmäseuramme ovat hankkineet suurimman osan niistä varoista, joilla sosialistiosastojen taholta puoluetoimintaa ja puoluelaitoksia ylläpidetään. Näytelmäseurojemme jäsenet ja niiden johtajat ovat saaneet kulkea "omaa latuaan", kehittyä mihin suuntaan ovat osanneet, jos mihinkään; kukaan ei ole heitä ohjannut eikä tukenut tavalla, joka olisi heidän kehitystänsä huomattavammin esista uhrauksista näyttelijäimme disttänyt, puhumattakan rahallikehittämiseksi.

Niinpä sitte voidaankin todeta, että työväennäyttämöillä on kehittytty aivan tavattomasti esityksien luvussa ja kirjavuudessa ja rahanhankintakeinoissa, mutta näytelemisessä ja kappaleiden valinnassa ei ole kehittytty juuri nimeksikään. Sosialistiosastojen näyttämöiltä esitetään sosialismia aatteena sekä käytännöllisenä valtiollisena liikkeenä törkeästi häpäiseviä näytelmiä, aivan kuin siinä ei olisi mitään moitittavaa, ja monia vuosia "lavalla olleet" näytelijämme osottavat täydellistä asiantuntemattomuutta jokaisen jonkunkaan verran ajattelukykyä ja harkintaa vaativan uuden näytelmän esittämisessä. Ja tämä asiantuntemattomuus ei johdu ainoastaan siitä, että näyttelijöillämme ei ole aikaa pitkiin ja perinpohjaisiin harjoituksiin, vaan suurimpana syynä on aatteiden tuntemattomuus, ainakin mitä vanhempiin näyttelijöihimme tulee.

Joskin liikkeiden ja lausumisen kehittäminen on tärkeää, niin, sanottakoon se jyrkästi, niiden virheetön osaaminen ei ole työläisnäyttelijälle läheskään niin tärkeää kuin esitettävien aatteiden tunteminen. Neuvot lausumisesta jonkun puhetaidon oppaan mukaan, neuvot oikein hengittämisestä ja puhe-elinten ke-

(Jatkoa kolmannella sivulla)

## IHANNELIITTOTYÖ

Kirj. Selma B.-Loukola.

(Jatk.)

**Ihanneliittojen kokoukset.**

Viime kerralla minä tein osittaista selkoa Ihanneliittojen työkokouksien järjestämisestä. Nyt koetan selostella lyhkäsesti ohjelmakokouksien järjestelyä.

On itsestään selvä asia, että lapset niissä suorittavat ohjelman. Kuitenkin olisi mielestäni tarpeellista, että ensin alussa olisi lyhyt puhe tai luento joltain isolta ihmiseltä. Jos Ihanneliiton opettajana on henkilö, joka pystyy luennon tai puheen pitämään, tekee hän sen. Tai tekevät vuorotellen, jos heitä on useita. Yksi opettajista ottaisi aineekseen esim. sosialismin historian luennot, toinen vaikka kehitysopin luennot j.n.e. Tilapäisiä puheita voisi pitää eri aineista, esim. lapsityö, porvarilliset koulut, kirjallisuus ja sen valinta, sota, omanarvonsa tunto, siveysoppi j.n.e. Luettelin edellisessä vain muutamia puheaiheita esimerkkinä. Tietysti on paljon muitakin aiheita. Noidenkin aiheiden yhteyteen voisi sovitella paljonkin, jos ollaan tilaisuudessa siihen. Samasta aineesta voisi puhua useamman kerran, jos puhe on pitkä. Lapsille ei pitäisi puhua kerralla pitempää aikaa kuin 10—15 minuuttia. Ennen luennon tai puheen alkua tulisi lapsille ilmoittaa, että sen johdosta tullaan kyselemään lapsilta vastauksia. Se tekisi lapset tarkkaavaisemmiksi. Kysymykset tulisi selventämään esitettyä ainetta. Ne tulisi tehdä kuten kouluissa. Elleivät lapset osaa vastata, selittää kyselijä itse. Minun käsitykseni mukaan olisi tuollainen menettely parhainta agitatsionityötä lapsille. Senkin avulla tulisivat Ihanneliitot enempi tarkotustaan vastaaviksi.

Ellei voida lapsille esittää asioita puheitten ja luentojen muodossa, niin voisi heille esittää niitä lukemalla. Opettaja valitsee jonkun sopivan luvun ja lukee sen lapsille. Kyselee vastaukset j.n.e. Meillä on esim. terveysopillisia kirjoja, joissa on useissa sitä alaa käsitteleviä hyviä lukuja, lapsille ja nuorielle esitettäväksi sopivia. Tarvitseisi vain osasta karsia pois ja muuttaa esim. jumalan tahtomis, johdattamis- y.m. sellaisia kohtia. Voisi ne muuttaa terveen luon-

## *Uuden vuoden aamuna*

**Kirj. Helmi M—n.**

Taas entisyys haihtui,
Kun vuosi uusi vaihtui.
Kiertää kerää jo uutta—
Ja tulevaisuutta
Voimme paremmaks' vuottaa.

Monta unelmaa haipui,
Joita uskomaan taipui.
Mitä ahnehti järki
Sen elämä särki.
Pirstoi parhaimmat pyyteet.

✣ ✣

Emmekö voisi jo nousta
Jännittämään jousta,
Niin tiukalle, että se laukeis'
Ja vihdoinkin raukeis'
Sortajain katalat juonet.

Näes, se on vain mammona
Orjien onnen kahleena.
Hukkun hundot tuskien
Sorrettujen raukkojen
Niin kauan, kun harvoill' on valta.

Emmehän alkavaa vuotta
Enää käyttäne suotta.
Rynnätään vieläkin kerran
Kukin voimamme verran.
Yhteen aumaan kootkaamme korret.

Jos tuntuis' että turtuu
Ja luja usko murtuu
Joidenkin kärsimysveikkoin.
Niin joukkohon heikkoin
Ei toverit, vaan pystyhyn päät!

Jospa vuosi tämä soisi
Vapauden, ja voisi
Kahleet katkoa orjain,
Je selkien norjain
Saattais' suoriksi nostaa.

Rauhan kellot soimaan
Ja kansain tahto voimaan.
Vaikka huutoni tää
Vielä unelmaksi jää—
Se on vuoden alkavan toive korkein.